

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 513/2024-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Vladimírom Šárnikom, Rožňavská 2, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava III) v konaní vedenom pod sp. zn. B3-36Er/2010/2016 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B3-36Er/2010/2016 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 394/2021 z 9. novembra 2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v časti rozhodovania o náhrade trov konania.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **500 eur**, ktoré **je** mu Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **je p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 23. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu (predtým okresného súdu) v konaní vedenom pod sp. zn. B3-36Er/2010/2016. Sťažovateľ zároveň navrhuje prikázať mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a priznať mu finančné zadost'učinenie vo výške 6 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Ústavný súd uznesením sp. zn. IV. ÚS 513/2024 z 22. októbra 2024 ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia sťažovateľovho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v konaní sp. zn. B3-36Er/2010/2016 v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 394/2021 z 9. novembra 2021 prijal na ďalšie konanie a vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je povinnou stranou v napadnutom exekučnom konaní, v ktorom sa oprávnená obchodná spoločnosť PROFI CREDIT Slovakia, s. r. o., domáha proti sťažovateľovi vymozenia uloženej povinnosti zaplatiť jej istinu vo výške 2 003,64 eur s príslušenstvom. Okresný súd uznesením z 11. júla 2017 povolil odklad exekúcie v napadnutom konaní na dobu do právoplatného rozhodnutia vo veci žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu Victoria Arbiter so sídlom v Žiline č. k. RK-PC-7/16-EK z 30. mája 2016 v rámci konania na okresnom súde pod sp. zn. 24Csr/1/2017 (v tejto časti právoplatné 19. septembra 2017) a námietky proti exekúcii zamietol (v tejto časti právoplatné 24. augusta 2017). Sťažovateľ podal 13. októbra 2019 návrh na zastavenie exekúcie z dôvodu, že rozsudkom okresného súdu č. k. 24Csr/1/2017-77 z 9. augusta 2019 (právoplatným 24. septembra 2019) bol exekučný titul zrušený. Z dôvodu nečinnosti okresného súdu sa sťažovateľ ochrany svojich práv domáhal prostredníctvom ústavnej sťažnosti, o ktorej ústavný súd rozhodol nálezom sp. zn. IV. ÚS 394/2021 z 9. novembra 2021, v ktorom konštatoval porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v napadnutom konaní a priznal mu finančné zadost'učinenie 1 000 eur.

4. Okresný súd následne uznesením z 19. júla 2022 exekúciu zastavil a rozhodol o trovách exekútora, avšak nijako nerozhodol o trovách sťažovateľa, čo predstavuje nečinnosť v trvaní 8 mesiacov (od nálezú ústavného súdu).

5. Sťažovateľ v podaní z 3. augusta 2022 vyzval súd, aby rozhodol o jeho trovách, na čo okresný súd reagoval listom z 12. septembra 2022, v ktorom odôvodnil absenciu rozhodnutia o trovách sťažovateľa s poukazom na obsiahle odôvodnenie uznesenia o zastavení exekúcie. Odvtedy je mestský súd nečinný, k podaniu ústavnej sťažnosti jeho nečinnosť trvá ďalšie 2 roky a 2 mesiace.

6. Procesný postup súdu považuje sťažovateľ za nezmyselný, keďže rozhodnutie súdu sa prejavuje vo výroku, nie v odôvodnení rozhodnutia, ktoré ho iba vysvetľuje. Pokiaľ výrok absentuje, sťažovateľ nemá možnosť napadnúť rozhodnutie žiadnym opravným prostriedkom.

7. Názor súdu, že Exekučný poriadok v znení účinnom do 31. marca 2017 neráta s náhradou trov konania povinného, a preto mu takáto náhrada nemôže byť priznaná, je úplne mylným a predstavuje sofistikované zdôvodňovanie zjavnej nespravodlivosti. Bolo by extrémne nespravodlivé, ak by sťažovateľ úspešne čelil nezákonnej exekúcii a napriek tomu by mu neboli nahradené trovy konania, ktoré na svoju obranu vynaložil. Sťažovateľ poukazuje na uznesenia rovnakého súdu,

ktorý v identickej procesnej situácii medzi tými istými účastníkmi v inej exekúcii uznesením č. k. B3-48Er/2009/2016-71 z 12. júla 2024 rozhodol o priznaní náhrady trov konania sťažovateľa.

8. Zachovať účel a zmysel zákona a požiadavku spravodlivosti možno podľa sťažovateľa dvoma spôsobmi výkladu zákona. Buď pomocou analógie, keďže konanie o zastavení exekúcie je obdobou konania o námietkach a sťažovateľovi nemôže byť na ujmu, že v námietkach nemohol uplatniť ako dôvod zrušenie exekučného titulu, iba skutočnosť podania žaloby o zrušenie exekučného titulu. Po zrušení exekučného titulu mohol podať iba návrh na zastavenie exekúcie. Druhým spôsobom je subsidiárna aplikácia ustanovení Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), čo Exekučný poriadok v znení účinnom do 31. marca 2017 v § 9a priamo predpokladá. Podľa Civilného sporového poriadku sa náhrada trov konania spravuje zásadou zodpovednosti za zavinenie trov, ako aj za výsledok. Oprávnený bol v napadnutom konaní neúspešný a zaviniť zastavenie exekúcie tým, že podal návrh na vykonanie exekúcie na základe exekučného titulu, ktorý porušoval práva sťažovateľa ako spotrebiteľa.

9. V dôsledku absencie rozhodnutia o trovách konania sťažovateľa napadnuté exekučné konanie naďalej trvá a dochádza k ďalším priet'ahom napriek tomu, že sťažovateľ svojím konaním k priet'ahom nijako neprispel a predmet konania nie je právne či skutkovo zložitý, naopak, je doslova triviálny.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

10. Mestský súd k sťažnosti uviedol, že *„prekážky na strane súdu mohli vzniknúť iba v súvislosti s tzv. covidovou pandémiou (t. j. v rokoch 2020-2022) a realizáciou sťahovania v rámci tzv. súdnej reformy (avšak uvedené bolo realizované maximálne v období od apríla do septembra 2023) a to konkrétne z dôvodu balenia spisov, prípravy a realizácie sťahovania a následného vybaľovania spisov“*, iné prekážky, ktoré by bránili skoršiemu vydaniu rozhodnutia v predmetnej veci, zistené neboli.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Podstatou námietok sťažovateľa je porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote spočívajúce v pretrvávajúcej nečinnosti mestského súdu, ktorý v exekučnom konaní vedenom proti sťažovateľovi ako povinnému napriek výzve sťažovateľa dosiaľ nerozhodol o náhrade trov sťažovateľa, ktoré mu vznikli po zastavení exekúcie z dôvodu zrušenia exekučného titulu.

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

13. Pri posudzovaní, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

14. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd poukazuje na právne závery uvedené v náleze sp. zn. IV. ÚS 394/2021, v ktorom konštatoval, že exekučné spory tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a nemožno ich po právnej ani skutkovej stránke hodnotiť ako zložité. Napokon mestský súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti právnu alebo skutkovú zložitosť veci nenamietal a ani z predloženého súdneho spisu nevyplýva žiadna skutočnosť, ktorá by indikovala akúkoľvek zložitosť napadnutého konania, keď bolo potrebné rozhodnúť výlučne o trovách exekučného konania, ktoré vznikli sťažovateľovi.

15. Pri hodnotení správania sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že z chronologického prehľadu procesných úkonov vyplýva, že sťažovateľ svojím správaním neovplyvnil celkovú dĺžku napadnutého konania.

16. K postupu mestského súdu po právoplatnosti nálezu sp. zn. IV. ÚS 394/2021 z 9. novembra 2021, a to predovšetkým vo vzťahu k zásadnej námietke sťažovateľa o absencii výroku o trovách povinného v uznesení o zastavení exekúcie z 19. júla 2022, ústavný súd konštatuje, že v právnej veci sťažovateľa napriek jeho podaniam z 3. augusta 2022 a 16. septembra 2022, v ktorých sa rozhodnutia o trovách exekučného konania dožadoval, mestský súd zostal nečinný, resp. listom z 12. septembra 2022 odkázal sťažovateľa na odôvodnenie uznesenia o zastavení exekúcie z 19. júla 2022, v ktorom podrobne uviedol, prečo nemohol rozhodovať o trovách povinného v exekučnom konaní, poukazujúc na zásadné odchýlky oproti rozhodovaniu o trovách konania podľa Civilného sporového poriadku.

17. Napriek uvedenému právnomu názoru mestský súd po začatí konania pred ústavným súdom dopĺňacím uznesením zo 14. novembra 2024 priznal sťažovateľovi proti oprávnenému náhradu trov konania, čím svoje pochybenie napravil postupom podľa § 225 ods. 2 CSP, rešpektujúc zásadu záväznosti výroku súdneho rozhodnutia, na ktorú poukazoval aj sťažovateľ.

18. Na základe uvedeného ústavný súd, zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä obdobie nečinnosti mestského súdu v trvaní viac ako dvoch rokov, vyslovený príkaz ústavného súdu konať bez zbytočných priet'ahov v predchádzajúcom náleze ústavného súdu, dospel k záveru, že v napadnutom konaní postupom mestského súdu došlo k zbytočným priet'ahom, čím bolo zasiahnuté do ústavne zaručeného základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Prikázanie vo veci konať a primerané finančné zadost'učinenie

19. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd už v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 394/2021 vyslovil príkaz podľa čl. 127 ods. 2 ústavy adresovaný okresnému súdu ako právnenému predchodcovi mestského súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov, nebolo potrebné tento príkaz opakovať v konaní o tejto ústavnej s'ťažnosti napriek tomu, že mestský súd bude povinný vykonať ešte procesné úkony súvisiace s vyčíslením trov konania.

20. Pri rozhodovaní o priznaní finančného zadost'učinenia [čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] v danej veci zohľadnil ústavný súd dĺžku napadnutého konania od právoplatnosti ostatného nálezu z 9. novembra 2021 (3 roky) i obdobie nečinnosti mestského súdu v rámci tohto konania.

21. Ústavný súd pri rozhodovaní o návrhu s'ťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 6 000 eur vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu. Berúc do úvahy všetky okolnosti prípadu s'ťažovateľa, predovšetkým svoje predchádzajúce rozhodnutie, v ktorom bolo s'ťažovateľovi priznané finančné zadost'učinenie vo výške 1 000 eur, a tiež skutočnosť, že mestský súd už medzičasom rozhodol o priznaní trov s'ťažovateľovi proti oprávnenému (čo bolo cieľom s'ťažovateľa), a majúc na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný považoval za primerané finančné zadost'učinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde 500 eur (bod 2 výroku tohto nálezu) a vo zvyšnej časti návrhu s'ťažovateľa nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

22. Ústavný súd priznal s'ťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 856,75 eur.

23. Pri výpočte trov právneho zastúpenia s'ťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). S'ťažovateľovi priznal trovy právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej s'ťažnosti) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2024 v sume 343,25 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2024 v sume 13,73 eur (1/100 výpočtového základu), čo spolu predstavuje sumu 713,96 eur, po zvýšení o daň z pridanej hodnoty sumu 856,75 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

24. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. decembra 2024

Libor Duľa
predseda senátu